

ב"ל (ירושלים) 52732-01-12 - סועאד זהאדה ואח' נ' המוסד לביטוח לאומי ואח'

ב"ל (ירושלים) 52732-01-12 - סועאד זהאדה ואח' נ' המוסד לביטוח לאומי ואח' מחוזי עבודה ירושלים
ב"ל (ירושלים) 52732-01-12

1. סועאד זהאדה

ע"י ב"כ - עו"ד חסן אגבאריה

נגד

1. המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ - עו"ד ארז בן דוד

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

[20.01.2013]

כב' השופטת רחל בר"ג-הירשברג

פסק דין

1. מונח לפניי ערעור על החלטת הוועדה לעררים (אי כושר) מיום 25.12.2011, אשר קבעה כי המערערת לא

איבדה 50% מכושרה להשתכר.

2. במסגרת ישיבת הערכה מוקדמת מיום 4.12.2012 ביקשו הצדדים כי פסק הדין בהליך יינתן על יסוד כל החומר

המצוי בתיק, וכן השלמת טעוני המערערת בכתב. השלמת טעוני המערערת נועדה להיות מוגשת לבית הדין בתוך 30

ימים ממועד הישיבה אך לא הוגשה. כך לא הוגשה כל בקשה מתאימה אחרת, דוגמת בקשה להארכת מועד. נוכח

העובדה שהמערערת הגישה כתב ערעור מתוקן וכן השלמת טעונים רחבה לאחר ישיבת הערכה מוקדמת ראשונה

מיום 21.6.2012, לא מצאתי כי יש מקום להמתין עוד להשלמת הטעונים הנוספת. מעבר לדרוש אוסיף כי החלטות

בית הדין אינן בבחינת המלצה ובית הדין אינו צריך לשמש לצדדים שרות 'תזכורת' לחובותיהם. אשר על כן נפתחה

הדרך למתן פסק הדין.

התשתית העובדתית הצריכה לערעור

3. ועדה רפואית לעררים מיום 3.10.2011 קבעה למערערת נכויות זמניות, מיום 1.11.2010 ועד ליום 30.4.2012,

כמפורט להלן: 20% בשל דכאון. יוער כי בהחלטת הוועדה צוין כי האחוזים ניתנים לפי סעיף 34ג' לרשימת הליקויים

שבתוספת השנייה לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1957. בשים לב לכלל

נסיבות העניין הדעת נותנת כי כוונת הדברים היא לסעיף 34(א)(3); 30% בשל אפילפסיה לפי סעיף 30(1)(ג). כן

קבעה הוועדה למערערת נכות צמיתה בגובה 10% בגין כאבים בברך ימין לפי סעיף 35(1)(ב) לאותה רשימת ליקויים.

4. ועדת אי הכושר נשוא הערעור התכנסה ביום 25.12.2011 ודחתה את הערר תוך שקבעה כך:

"בת 39, גרושה לא עבדה מעולם, סובלת מדכאון תגובתי ואפילפסיה. אין כל מוכנות לצאת לשוק העבודה. התובעת מסוגלת לעבוד בכל עבודה עם מגבלות של חולי אפילפסיה (ללא קירבת אש, גובה וכד'). התובעת סיימה בגרות מלאה ויכולה להשתלב בשוק העבודה במשרה מלאה בעבודות פקידות, טלפנות מוכרת בחנות. על החלטה זו הערעור שלפניי."

טענות הצדדים בערעור

5. לשיטת המערערת היא החלה להתייצב בלשכת התעסוקה כדורשת עבודה החל בחודש מאי 2011 אך מאז לא הוצעה לה עבודה כלשהי, ובקשתה לפטור אותה מהתייצבות שבועית נדחתה. לטעמה, כלל ליקויה הרפואיים היו צריכים להוביל את הוועדה למסקנה כי היא אבדה את כושרה להשתכר באופן מלא. בתוך כך מלינה המערערת על כך שהוועדה לא התייחסה לתכיפות התקפי האפילפסיה מהם היא סובלת, פעמיים בשבוע, וכן למגבלה בברכה הימנית כמו גם לדכאון שהיא חווה. לדידה הקביעה כי היא אינה נכונה להשתלב בשוק העבודה אינה פוטרת את הוועדה מלהתייחס להעדר הכשרתה ונסיונה המקצועי. מסכמת המערערת וטוענת כי הנמקת הוועדה אינה עומדת באמות המידה שהותוו בפסיקה וכי הצטברות הטעויות המשפטיות עליהן הצביעה מחייב את השבת עניינה לפתחה של ועדה לעררים בהרכב אחר.

6. המשיב מצדו סובר כי לא נפלה טעות משפטית כלשהי בהחלטת הוועדה. הוועדה דנה בנכויותיה של המערערת, התייחסה לעברה התעסוקתי ולהשכלתה, ובשים לב לדבריה כי אינה מעוניינת לצאת לשוק העבודה, קבעה כי היא מסוגלת להשתלב בו, תוך שמנתה את סוגי העבודות המתאימות לה. לדעת המשיב העובדה שהוועדה לא ציינה את הליקוי בברך היא בבחינת "זוטי זוטות" ולכל היותר פגם טכני שאינו מצדיק את השבת העניין לפתחה, מה גם שברור הוא שהיתה מודעת לנכויות הרפואיות של המערערת.

דין והכרעה

7. לאחר עיון בכלל החומר שהונח בפני ולאחר ששקלתי את טענות הצדדים דעתי היא כי דין הערעור להתקבל בחלקו, וטעמי לכך הרי הם מפורטים מטה.

8. בראש יאמר כי אין בידי לקבל את טענת המשיב לפיה העובדה שהוועדה לא ציינה כי המערערת סובלת מליקוי בברכה הוא בבחינת "זוטי זוטות". אין צריך לומר כי על הוועדה בתחום אי הכושר להתייחס לכלל הליקויים הרפואיים מהם סובלת המבוטחת ולשקול את נפקותם לעניין כושרה להשתכר, שאם לא כן לא תהא עבודתה שלמה. בניגוד לעמדת המשיב דעתי היא כי לא ניתן ללמוד מהנמקתה קצרת המילין של הוועדה, כי אכן היתה מודעת לליקוי זה והביאה אותו בכלל שיקוליה. מאחר ובית הדין אינו שם עצמו במקום הוועדה, כי אם ממלא אחר תפקיד הפיקוח השיפוטי המוטל עליו, אף אין לדעת האם היה בדבר כדי לשנות ממסקנתה, ולא מן הנמנע שהתשובה לשאלה זו היא בחיוב. די אם נציין כי עבודת מוכרת בחנות, מטבע הדברים, מצריכה עמידה ממושכת ועל כן לא ברור שמתאימה היא למי שסובל מליקוי בברך. מכל מקום המדובר בטעות משפטית ברורה, וכבר מטעם זה דין הערעור להתקבל.
9. אוסיף כי לטעמי נפלו פגמים נוספים בהנמקת הוועדה ולכך אפנה עתה. אפתח בעניין הנפשי - עיון בסעיף הליקוי ממנו סובלת המערערת (34א)(3)) מלמד כי על פי הגדרתו כולל הוא "הגבלה בינונית על כושר העבודה". על פני הדברים אין בהנמקת הוועדה משום התייחסות לעובדה זו, ועל כן ברור הוא כי נפלה טעות משפטית בהנמקתה. בתוך כך, ראוי היה לוועדה שתשים לב שהמדובר בהחמרה זמנית במצבה הנפשי של המערערת, שככל הנראה וכפי העולה מכלל המסמכים שהונחו בפני נובע מהליך גירושים שעברה ממי שהיה בעלה ולטענתה נקט כנגדה באלימות פיסית. ככל שאלה אכן פני הדברים, הרי שהדעת נותנת כי הוועדה ערה לכלל התסמונות המלוות נשים שסבלו מאלימות פיסית או נפשית, והדברים אינם צריכים הרחבה.
10. זאת ועוד. דעתי היא כי הוועדה אינה יוצאת ידי חובתה בציון העובדה שלמערערת אין כלל עבר תעסוקתי. הנמקתה צריכה להיות כזו שממנה ניתן ללמוד כי שכללה עובדה זו בהחלטתה, ואף אל פי כן היא סבורה כי המערערת מסוגלת לעבודה בהיקף מלא וללא כל 'תחנת ביניים' דוגמת קביעת דרגת אי כושר זמנית וחלקית למצער, לתקופה של הכשרה מקצועית נאותה. נדמה שהדברים זוכים למשנה תוקף במקרה דנא בו הצהירה המערערת 'קבל עם ועדה' כי אינה רואה עצמה חלק משוק העבודה נוכח מצבה הנפשי והפיסי. אדגיש כי אין באמור כדי לקבוע כלל לפיו מי שאינו רואה עצמו חלק משוק העבודה לא יקבע כי הוא מסוגל להיות חלק ממנו. אלא שהדברים מצריכים תשומת לב מתאימה והנמקה מספקת. אין אלה פני הדברים במקרה זה.
11. בה במידה אין הוועדה יוצאת ידי חובתה בציון 'לאקוני' של מגבלה רפואית, ובפרט מגבלה שהיא בעלת היבט פונקציונאלי ברור, דוגמת אפילפסיה. בהקשר זה צריכה הוועדה ליתן דעתה לטענות המערערת ולקביעות הוועדה הרפואית לעררים ולהביאם לידי ביטוי ברור בהנמקתה. כך ולדוגמא, מה תכיפות ההתקפים ומה השפעת אותה תכיפות על השתלבות המערערת בשוק העבודה וכושרה להשתכר. מעבר לדרוש אטעים כי לא נעלמה מעיני טענת המשיב כי כיום אחוזי הנכות של המערערת בהקשר ספציפי זה הופחתו והועמדו על 10% לצמיתות. אלא שענייננו אינו 'בחכמה לאחר מעשה' או במצב בו סופו מעיד על ראשיתו. שומה עלינו לבחון את הנמקת הוועדה במועד בו ניתנה ולדאוג שבמועד זה תהא שלמה.

כללו של דבר, מכל אחד מהטעמים שמניתי ביחס לטעויות הברורות שנפלו בהנמקת הוועדה, ובוודאי בהצטברם, דין הערעור להתקבל אך בחלקו. אמנם יש מקום להשיב את עניינה של המערערת לפתחה של הוועדה כמבואר מעלה. עם זאת אין בידי לקבל את טענת המערערת כי יש להשיב עניינה לוועדה בהרכב אחר. דרך המלך היא השבת העניין לוועדה שבדקה את המבוטחת, אלא אם עולה חשש של ממש שתהא 'נעולה' על החלטתה הקודמת או שהמדובר בהשבה חוזרת של העניין לפתחה, לאחר שניתן כבר פסק דין קודם במסגרתו הושב העניין לפתחה של הוועדה ונפלו טעויות משפטיות נוספות ביישומן (ראו למשל: עב"ל (ארצי) 9947-09-12 המוסד לביטוח לאומי - עמאד ח'ביס (20.12.2012)). אין אלה הפני הדברים במקרה דנא ועל כן לא מצאתי כל טעם המצדיק סטייה מן הכלל הבסיסי של השבת העניין לפתחה של הוועדה שבדקה את המערערת וכך אני מורה.

12. טרם חתימה אוסיף כי בטעוני המערערת ישנה התייחסות לשאלת הסיווג שלה כמשתכרת או כעקרת בית. טעונים אלה לא זכו לליבון מלא, ומפרוטוקול ישיבת ההערכה המוקדמת מיום 4.12.2012 הוברר כי המערערת אינה עומדת עליהם. על כן לא מצאתי להתייחס אליהם בפרוטרוט. מכל מקום ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, דעתי היא כי נוגעים הם להחלטת פקיד התביעות ועל כן הדרך להשיג עליהם היא בהתאם.

13 סוף דבר - על יסוד כל האמור הערעור מתקבל. עניינה של המערערת יושב לפתחה של הוועדה לעררים (אי כושר) בהרכבה המקורי על מנת שתתן דעתה לעניינים אלה:

[א] הליקוי הרפואי ממנו סובלת המערערת בברכה הימנית ושאלת השפעתו על כושרה להשתכר.

[ב] מצבה הנפשי של המערערת על כל היבטיו, כמפורט בגוף פסק הדין.

[ג] תכיפות התקפי האפילפסיה בתקופה הרלוונטית.

[ד] העובדה כי המערערת נעדרת עבר תעסוקתי כלשהו ואף אינה רואה עצמה משתלבת בו. בתוך כך השאלה האם לא ראוי בנסיבות אלה לקבוע לה אחוזי אי כושר זמניים ולו לתקופת הכשרה מקצועית.

המערערת תוזמן להופיע בפני הוועדה ולשטוח טענותיה.

החלטת הוועדה תהא מנומקת ומפורטת.

המערערת מיוצגת על ידי הלשכה לסיוע משפטי ולפיכך איני עושה צו להוצאות.

על פסק דין זה ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 30 ימים מיום המצאתו. ניתן היום, ט' שבט תשע"ג, (20 ינואר 2013), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.